

TUNNE

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

1. Uutistulva aiheuttaa minussa ahdistusta.

Millaisia välineitä sinulla on
käsitellä maailman tapahtumia?

Millaiset asiat vähentävät pelkojasi?

Onko sinulla joku, joka tarvittaessa kertoo
sinulle tärkeistä uutisista?

TUNNE

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

2. Netissä voin löytää uutta tietoa, elämyksiä ja inspiraatiota.

Millainen sisältö netissä tuo sinulle
hyvää mieltä, iloa tai lohtua?

Minkä mielenkiintoisen löydön
olet viimeksi tehnyt netissä?

Onko netistä löytämäsi asia innostanut sinua kokei-
lemaan jotain uutta myös ”oikeassa elämässä”?

TUNNE

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

3. En jaksa lukea.

Miten hankit tietoa silloin,
kun et jaksa tai pysty lukemaan?

Mikä tekee lukemisesta sinulle
raskasta tai haastavaa?

TUNNE

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

4. Pidän uutisten ja ajankohtaisohjelmien katsomisesta.

Mistä katsot uutiset?

Miltä uutisten katsominen tuntuu?

Miten uutisohjelmien katsominen
eroaa niiden lukemisesta?

TUNNE

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

5. Netti on täynnä turhaa löpinää ja epäasiallista kirjoittelua.

Millaisia asioita luet netistä?

Keiden kirjoittamia juttuja luet?

Mitä hyvää ja huonoa netissä kirjoittamisessa on?

Millaisista asioista voi keskustella
muiden kanssa verkossa?

TUNNE

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

6. Hymynaama voi kertoa enemmän kuin monta sanaa. 😊

Käytätkö viesteissä hymynaamoja tai emojvoja?

Millaisissa tilanteissa niitä käytät?

Mitä hymynaamat mielestäsi kertovat?

Onko tekstin ymmärtäminen vaikeampaa,
jos siinä on hymynaamoja?

7. Tekoälyn kehitys pelottaa minua.

Miksi tekoälyn kehitys voi herättää pelkoa tai epävarmuutta?

Miltä sinusta tuntuu, kun teknologia muuttuu niin nopeasti?

Mikä auttaisi lievittämään tätä pelkoa tai tuomaan turvallisemman mielen?

TUNNE

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

8. Uskallan kokeilla uusia asioita digilaitteilla.

Mikä herättää sinussa uteliaisuutta ja rohkeutta kokeilla uutta?

Mitä mielestäsi pahimmillaan voisi tapahtua, jos teet laitteella virheen?

Kuka tai mikä voisi auttaa luomaan turvallisen ilmapiirin kokeilemiselle?

9. Tunnen itseni ulkopuoliseksi, kun kaikki asiat siirtyvät verkkoon.

Millaisissa arjen tilanteissa palveluiden digitalisoituminen tuntuu vaikealta?

Oletko joutunut pyytämään apua asiointiin,
ja miltä avun pyytäminen tuntuu?

Mitä palveluita haluaisit edelleen hoitaa
kasvotusten tai puhelimitse?

10. Työelämässä en käyttänyt tietokonetta.

Millaista työsi oli?

Millaisia laitteita käytit työelämässä ja millaisia tilanteita sinulla oli niiden kanssa?

Millaista perehdytystä sait laitteiden käyttöön?

11. Sosiaalisen median käyttö ja sen yksityisyysasetukset tuntuvat sekavilta.

Hahmotatko somepalvelussa
missä olet ja kenen tekstejä luet?

Tiedätkö, kuka voi lukea viestisi ja kuka ei?

Mitä somepalveluita on sinun
mielestäsi helppo käyttää?

12. Tekoäly on kiinnostava kapine.

Mihin käytät tekoälypalveluja?

Mihin asioihin voisit kuvitella käyttäväsi
tekoälyä tulevaisuudessa?

Miten tekoälyn käyttö on helpottanut
tai muuttanut arkeasi?

13. Tapani seurata uutisia on muuttunut elämäni aikana.

Miten seurasit uutisia ennen ja miten seuraat niitä nykyään?

Miten elämäkokemuksesi auttaa sinua hahmottamaan uutisvirtaa ja tunnistamaan olennaisen tiedon?

Mitä hyvää tai haastavaa uutismedian muutoksessa on mielestäsi ollut?

14. Opin uutta ja saan tarpeellista tietoa katselemalla erilaisia ohjelmia.

Millä tavoilla opit mieluiten uutta?

Mistä saat tietoa itsellesi tärkeistä asioista?

Osaatko vertailla eri lähteistä saatua tietoa?

15. Uskallan käyttää verkkopankkia ja muita tunnistautumista vaativia palveluita.

Mitkä asiat lisäävät turvallisuuden tunnettasi,
kun käytät verkkopankkia?

Mistä haet apua tai varmistusta, jos jokin
tunnistautumistilanne epäilyttää?

Miten toimisit, jos verkkopankkitunnuksesi
tai pankkikorttisi katoaisi?

16. Uusien laitteiden käytön opettelu ei kiinnosta minua.

Minkälaiset asiat tietotekniikan opettelussa ja käytössä ovat hankalia?

Oletko saanut niihin apua?

Keneltä haluaisit apua?

Mitä laitetta tai sovellusta olet harjoitellut viimeksi käyttämään?

17. Huijausviestejä on vaikea erottaa tärkeistä viesteistä.

Miten tunnistat huijausviestin?

Oletko koskaan saanut huijausviestiä?

Oletko tullut huijatuksi? Jos olet, miten toimit sen jälkeen?

Miten pidät yllä omia taitojasi tunnistaa huijausviestit?

18. Löydän verkosta vastauksen mieltäni askarruttaviin kysymyksiin.

Millaisia asioita yleensä etsit tai ”googlaat” netistä?

Miten toimit, jos et löydä vastausta
heti ensimmäisellä hakukerralla?

Mistä tiedät, että löytämäsi vastaus on oikea?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

19. Luotan ammattitoimittajien tekemiin uutisiin.

Mikä merkitys sinulle on sillä, kuka uutisen on tehnyt?

Ovatko toimittajat puolueettomia?

Millaiseen tietoon sinä luotat?

Onko verkossa vaikeampaa tunnistaa tiedon lähde kuin esimerkiksi painetussa lehdessä?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

20. Uutisotsikot voivat joskus johtaa harhaan.

Silmäiletkö yleensä vain otsikot vai perehdytkö koko uutiseen?

Onko ilmiö yleisempi tietyissä medioissa kuin toisissa?

Kannatatko mieluummin informatiivista vai houkuttelevaa otsikkoa?

Miksi kannattaisi lukea koko uutinen?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

21. Kokemusasiantuntijalla on monipuolista tietoa.

Tiedätkö, kuka on kokemusasiantuntija?

Oletko ollut kuuntelemassa sellaista tai mukana vertaisryhmässä?

Mitä kokemusasiantuntijan kuunteleminen tai vertaisryhmään osallistuminen on antanut sinulle?

Millaisissa tilanteissa ja aiheissa hakisit vertaistukea, ja voisitko osallistua ryhmään verkossa?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

22. Olen tottunut luottamaan auktoriteetin sanaan.

Mitä ja keitä sinä pidät auktoriteettina?

Keitä pidät nykyään luotettavina viranomaisina tai auktoriteetteina?

Miten toimit, jos eri lähteet antavat samasta aiheesta ristiriitaista tietoa?

Onko luottamuksesi joihinkin tietoihin tai medioihin muuttunut vuosien varrella?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

23. Kuvitukset selventävät uutisia.

Millaiset kuvat ovat jääneet mieleesi?

Jos jutun yhteydessä on diagrammi,
tarkasteletko sitä vai ohitatko sen?

Katsotko verkossa luettavan uutisjutun
yhteydessä olevan haastatteluvideon?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

24. Luen kirjallisuutta tai kuuntelen radiota ja podcasteja ymmärtääkseni maailmaa.

Luetko vai kuunteletko kirjoja?

Minkä podcastin kuuntelit viimeksi?

Millaisia ajatuksia tai huomioita viimeksi lukemasi kirja herätti sinussa?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

25. Tunnistan, mikä on mainos.

Millaisen mainoksen näit viimeksi?

Milloin olet ollut epävarma, onko kyseessä mainos?

Oletko huomannut hankkivasi jotakin verkossa näkemiesi mainosten pohjalta?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

26. Kaikki mitä näen kuvissa tai videoissa, ei ole totta.

Miten tunnistat, että kuvaa tai videota on muokattu tai se on valheellinen?

Oletko kuullut ”syvävääreännöksistä” (deepfake) tai tekoälyn luomista kuvista?

Mitä ajattelet siitä, että nykyisin tekstiä, kuvaa ja ääntä on helppo väärentää?

TIETO

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

27. Mielpidekin voi olla arvokasta tietoa.

Luetko yleensä yleisönosaston kirjoituksia?

Miten erotat toisistaan uutisen (tosiasiat)
ja mielpidekirjoituksen?

Onko jokin lukemasi mielpide saanut
sinut näkemään asiat uudella tavalla?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

28. Minulla on hyvät valmiudet toimia aktiivisesti verkossa.

Osallistutko verkossa keskusteluihin ja sisällön luomiseen, vai seuraatko mieluummin muiden tekemisiä?

Mitä taitoja sinulla jo on verkossa toimimiseen, ja mitä haluaisit vielä oppia?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

29. Kuvaan mielelläni arkeani ja jaan kuvia tai videoita muille.

Millaisia asioita sinusta on mukava kuvata arjessasi?

Kenelle tai missä kanavissa jaat ottamiasi kuvia?

Kysytkö muilta luvan ennen kuin jaat
kuvia, joissa he esiintyvät?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

30. Käytän digitaalisia sovelluksia pitääkseni yhteyttä läheisiini ja ystäviini.

Mitä sovelluksia käytät yhteydenpitoon?

Miten digitaalinen yhteydenpito voi täydentää tai korvata kasvokkain tapaamisia?

Miltä tuntuu saada viestejä tai kuvia arjesta läheisiltäsi?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

31. Olen kohdannut netissä kiusaamista tai ilkeyttä.

Oletko itse kokenut netissä kiusaamista?

Oletko puuttunut kohtaamaasi
epäasialliseen kirjoitteluun?

Millä tavoilla ikävään keskusteluun
voisi puuttua?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

32. En kaipaa eri näkökulmia asioihin.

Millaisesta näkökulmasta yleensä tarkastelet asioita?

Kenen muun näkökulmasta tarkastelet asioita?

Milloin voisit vaihtaa näkökulman johonkin toiseen?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

33. En uskalla kertoa mielipidettäni verkossa.

Millaisista aiheista sinusta on helppoa
tai tärkeää sanoa oma mielipiteesi?

Mikä saisi sinut osallistumaan keskusteluun
tai kommentoimaan verkossa?

Miten toimitaisit tai miltä sinusta tuntuisi,
jos joku kommentoisi mielipidettäsi ilkeästi?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

34. Voin vaikuttaa minulle tärkeisiin asioihin.

Oletko osallistunut verkkoadresseihin
tai kuntalaisaloitteisiin?

Tuletko kuulluksi digitaalisissa
vaikuttamisen kanavissa?

Miten verkko voisi toimia paremmin
ikäihmisten äänenkannattajana?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

35. Pohdin, miten tekoäly ja digitaalisuus vaikuttavat tulevaisuudessa arkeeni.

Mitkä tulevaisuuden digitaaliset asiat herättävät sinussa toivoa tai uteliaisuutta?

Entä mikä tulevaisuuden kehityksessä huolestuttaa?

Millaista tukea ikäihmiset tarvitsevat pysyäksään mukana muutoksessa?

MINÄ TOIMIJANA

SeniorSurf
VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO

36. Minäkin voin tuottaa ja jakaa tietoa.

Kuka saa nykypäivänä tuottaa tietoa?

Millaista tietoa, kokemusta tai osaamista
sinä voisit jakaa muille?

Mikä olisi sinulle luonteva kanava jakaa tietoa?